

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : รายงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ชื่อผู้รายงาน : นายยศภักดิ์ จรัสศุภชยา

ปีที่รายงาน : พ.ศ. 2565

รายงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาระบบการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 2. ศึกษาผลการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ใน 4 ด้าน ดังนี้ 2.1) ด้านคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2.2) ด้านคุณภาพโรงเรียน 2.3) ด้านคุณภาพครู 2.4) ด้านคุณภาพนักเรียน 3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวน 4 กลุ่มมีรายละเอียดดังนี้ 1. นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17,425 คน 2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 129 คน 3. ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,432 คน 4. บุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 75 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของกระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 16 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 16 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบบันทึกข้อมูลผลการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีลักษณะเป็นบันทึกผลตามคุณภาพการจัดการศึกษา 4 Q (4 Quality) 1) คุณภาพสำนักงาน 2) คุณภาพโรงเรียน 3) คุณภาพครู 4) คุณภาพนักเรียน สำหรับผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมเป็นผู้รวบรวมและบันทึกผล

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจการบริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ช้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดที่มีต่อผลการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ

ผลการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาระบบการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า กระบวนการ มีองค์ประกอบสำคัญ ตามหลักการของทฤษฎีเชิงระบบ ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) ด้านข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) นำเสนอรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน (1 P 4 M) ดังนี้ Policy : นโยบาย M1 : Man คนหรือบุคคล M2 : Money เงินหรืองบประมาณ M3 : Material M4 : Management

1.2 กระบวนการบริหาร (Process) ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร 5 P ดังนี้

P1 : Purpose การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประกอบด้วย Q1 สำนักงานมีคุณภาพ Q2 โรงเรียนมีคุณภาพ Q3 ครูมีคุณภาพ และ Q4 นักเรียนมีคุณภาพ

P2 : Plan การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

P3 : Practice การขับเคลื่อนตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม

P4 : Performance Appraisal การกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

P5 : Perfect Job ผลผลิต ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน (4 Quality) ดังนี้ Q1 : Office Quality สำนักงานมีคุณภาพ Q2 : School Quality โรงเรียนมีคุณภาพ Q3 : Teacher Quality ครูมีคุณภาพ และ Q4 : Student Quality นักเรียนมีคุณภาพ

1.4 ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลสะท้อนผลการบริหารการศึกษา ครอบคลุมและสัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบ ทั้งด้านปัจจัยนำเข้า(Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output)

ผลการประเมินความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของ กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้กระบวนการ บริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

2. ผลการศึกษาผลการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ใน 4 ด้าน พบว่า

2.1 ด้านคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการติดตาม ประเมินผล การบริหารและ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามตัวชี้วัดนโยบายเร่งด่วนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Quick Policy : QP) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 (รอบ 6 เดือน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 12 ตัวชี้วัด เท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาออนไลน์ (Integrity and Transparency Assessment Online: ITA) ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 245 เขต พบว่า มีคะแนน 98.44 ระดับ AA เปรียบเทียบ +1.63 5 ผลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 70 ปีการศึกษา 2565 ภาคเหนือ จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้อันดับ 1 ชนะเลิศทั้งหมด 18 รายการ บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานที่แบบปฏิบัติที่ดีด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด โดยใช้ กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในระดับประเทศจำนวน 3 ราย

2.2 ด้านคุณภาพโรงเรียน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (RT) ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 159 โรงพบว่า มีโรงเรียนที่มีผลการทดสอบ (RT) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 159 โรง พบว่า มีโรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติ (NT) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปีการศึกษาที่ผ่านมา จำนวน 56 โรง คิดเป็นร้อยละ 35.22 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 160 โรง พบว่า มีโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ชั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปีการศึกษาที่ผ่านมาผลรวม ทั้ง 4 รายวิชา จำนวน 62 โรง คิดเป็นร้อยละ 38.75 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จาก ปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลรวมทั้ง 4 รายวิชา จำนวน 39 โรง คิดเป็นร้อยละ 56.52 ผลการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 161 โรง ประกอบไปด้วย 6 ด้าน พบว่า ด้านกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่ สพฐ. กำหนด ผลการดำเนินงานระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 161 โรงเรียน ประกอบไปด้วย 6 ด้าน พบว่า ด้านครูผู้รับผิดชอบงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนร้อยละ 100 โรงเรียนมีการประเมินห้องส้วมดีมีมาตรฐาน ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 97.81 ผลการพัฒนาแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียน ร้อยละ 100

2.3 ด้านคุณภาพครู พบว่า ด้านการพัฒนาและความสามารถด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีการพัฒนาทักษะการจัดการประสบการณ์เชิงรุกของครูด้านครูแกนนำและการขยายผลในโรงเรียนร้อยละ 100 ด้านแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของครู พบว่าครูมีผลประกวดทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ

2.4 ด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า ด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยร้อยละ 90 ระดับดี ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม ตามมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษารายมาตรฐาน ระดับดีขึ้นไป จำนวน 160 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน การเขียน สื่อสาร คิดคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมผ่านเกณฑ์ จำนวน 14,009 คน คิดเป็นร้อยละ 90.32 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับดีขึ้นไปในภาพรวม จำนวน 10,622 คน คิดเป็นร้อยละ 66.33 นักเรียนมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 50 การทดสอบระดับชาติ พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 50 เฉลี่ย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 21.87 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 50 เฉลี่ย 4 กลุ่มสาระ การเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 14.41 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 50 เฉลี่ย 4 กลุ่มสาระ การเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 5.00 ผลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 70 ภาคเหนือ จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้อันดับที่ 1 ชนะเลิศทั้งหมด 18 รายการ และนักเรียนมีผลประกวด ยกย่องชมเชยทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการใช้กระบวนการบริหารแบบ 5P4Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก